

The access to the historic archives of Dorcol, the Jewish quarter of Belgrade, enabled me to find more about where and how my family lived in that past. This new information motivated and triggered my long time desire to document what was left of the memorial of my family Levi from Dorcol since the early 19th century, who perished in the Holocaust in the tragic year of 1942.

For all those interested, the pictures and documents in the following text, may be sufficient to demonstrate how daily life can easily and quickly be transformed into chaos and tormented suffering. How it was possible that several generations be eliminated by planned systematic mass murder, is not comprehensible even until today.

Upon the end of World War II, my father Monicko Levi, son of Elijas Levi and Venecija Levi (née Kalmic) held hopes for a long time that other Levi family members would reappear.

Sadly, 1942 was a cruel year which had irrevocably taken 21 members of his immediate and at one time numerous family. At the close of the war, the sole immediate survivors were my father Monicko and the young Glorija, daughter of Monicko's sister Ela. Amongst other war survivors were a few of the broader Levi family: Streja Davico with her brother Josif Levi, and a few of the broader Kalmic, Alkalaj, and Adanja families.

Throughout his futile search for news of his disappeared family, instead of finding them alive, Monicko came upon a package at the house where the family lived and where they were taken from to the concentration camps.

The German occupation of Belgrade brought an arduous time for the citizens of Belgrade, and for the Jews of Dorcol the start of the Holocaust.

Foreseeing the approaching malevolence, my grandfather Elijas gathered the pictures, familial documents and prayer books and hid them in the attic immediately prior to his forced departure to the concentration camp from which he nor any of his family ever returned.

From the havoc and human tragedy of the war, only this priceless bundle of pictures and documents has remained as testimony to the existence of the people who lived, worked and then abruptly vanished.

Looking over the pictures and documents innumerable times, I have always attempted to know more of those that seemed at once so close and yet so mysteriously distant.

I realized that it has now become my turn, with this writing, to shed some light on all those pictures and documents that have slowly over-time begun to fade and fall into unawareness, and with that the final forgetting of the tragically perished family. Writing of the disappearance of my large sephardic family, I would like to honour and pay respect to my family who loved Dorcol, and to whom, probably until their last moments, the catastrophic situation that beheld them in their beloved Dorcol was incomprehensible. It was unbelievable, inconceivable and above all, tragic. In this way, with anguished souls, they faced their death in Banjica, Jajinci, Tasmajdan, Topovske Supe, Sajmiste, torture centers of the Special Police and the Gestapo, and the gas wagons. The period of occupation in Belgrade, and especially in 1942, changed the face of Dorcol for a long time. It became dismally quiet and empty after the evil that reigned, devoid of many of its residents that were never to return.

In the post-war archives of Belgrade in which we find depictions of the atrocities and the massacre of Jews during that time in the concentration camps, allows many the opportunity to finally learn the just and difficult truth about the disappearances of entire families. When history is as tragic and inhumane as the Holocaust, the uncovering of the truth is of great significance not only for today's time and generations, but for those that will follow. Personally, preparing this piece of history of my family brought me greater understanding and a closeness to people that I have only known in pictures since my childhood. Furthermore, this writing contributes to my desire to connect my ancestors to their descendants and inevitably prolong their existence.

The names of concentration camps mentioned in this text can be found in the Wikipedia online encyclopedia with poignant descriptions of prisoner life before their death.

Discovering new information on the history of Dorcol, the image of my family is enriched, with who they were, where they worked and how they spent their time, and how their lives were entwined in every day life in Dorcol.

The excerpts of the writings of Ignjat Slang are of interest as a historical overview of that place. The descriptions of daily life enable me to envision my family during this time.

"Beside the cordial and spiritual link that the Jewish person cultivates towards ancient Belgrade, he carries the conviction within him that he can happily live and prosper in the midst of a progressive, cultured and happy inhabitants of Belgrade." An excerpt from Jews in Belgrade (1926) by Ignjat Slang. (Translated from Serbian to English by Venecija Levi-Breder and Dina Levi).

Very often, my father would say that his father Elijas would describe himself as a Serbian of Jewish faith, which to me seemed unusual and curious, until I read this to be a common practice of Jews from Dorcol.

For further information and historic insight into the lives of Jews in Drocol, refer to the book *Jews in Belgrade* (*Jevreji u Beogradu*) by Ignjat Slang, in Serbian.

The following is a presentation of the archives and photographs of my family Levi with descriptions of who they were and how their lives ended.

Information on the post-war descendents, Elijas and Venecija were also added.

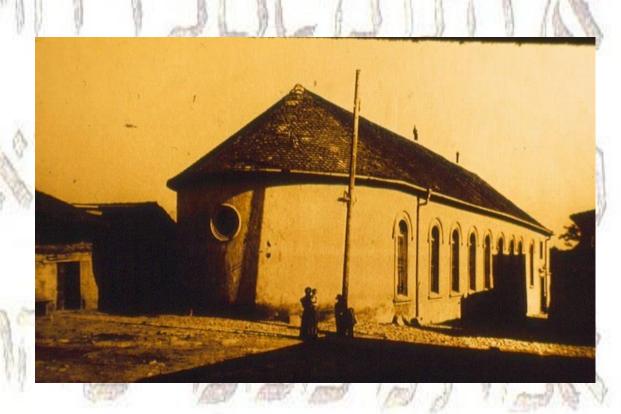

Excerpt of the birth certificate of my great-grandfather Mose Levi.

Photograph of clergy and clerks from Dorcol in the 19th and 20th century.

7	скупи број 344	3 3
		извод
	із килге за уписивање ро	11/2 /0/10 10-1
- 20	из кноиге за ушисиванее ро к овм а	y Oco yang
F		
	Место где је дете рођено	y Georga gy
	Година, месец и для рођења:	23 janyapa 1870
	Време кад се доте родило, даку или мећу, оре или восле водне, вре или восле повоћа :	
	Храм или место гле је дете притено: Уздана ста	ne Coraja Cunacion
	Година, месея и дан кид је дече	31 jangajar 1870
	Име дететя и пол:	Edinja (mynas)
	Име и презиле, радил и место становања ока и матере:	Moura I lean Courseja
	Које је дете во рођењу матери (прво, др. в т. д.):	
	Име и презиме свештеника, који је дете крстио :	Camper Laver
	Няе и презиме кума, његова рад- на и одажле је:	
	је ли дете вазбрачно, је ли близ- нац и т. д.:	
	је ли дете рођено с клкина те- лесним недостатнима:	
	, Geo-pag	y neces Center gan Sonuna 1977
	go conjetual	ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ Прив. викол јевр. општваје
	fra	Jan Jany
	імпов 22. Лання в установанну пов з до- виці фо Дела комаду 30 пора дил.	т помина до 3 година и потвербу, муж се ублоти да штована под пому пому се ублоти да штована пому пому пому пому пому пому пому пому

Excerpt of the birth certificate of my grandfather Elijas Levi.

Old Dorcol synagogue where Elijas was given his name. (Photo by Milan Jovanovic)

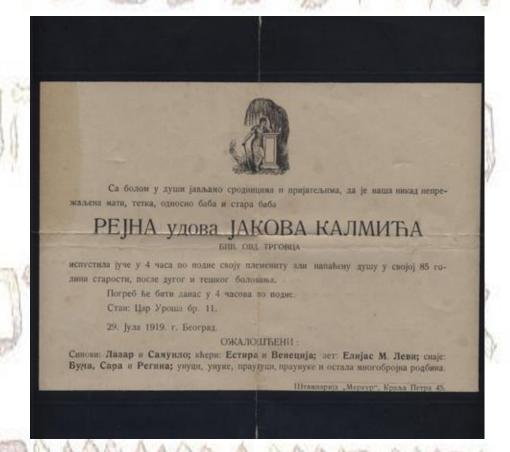

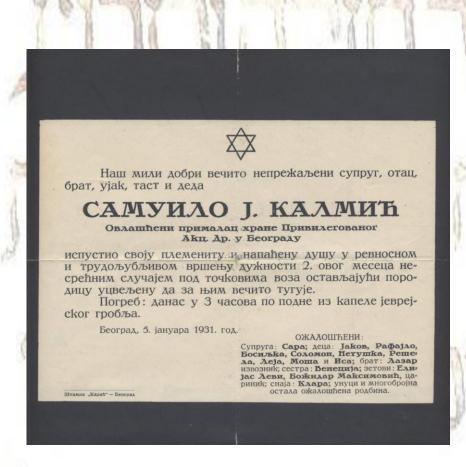
Rejna Kalmic, born in 1834. Married to Jakov Kalmic, parents to Venecija Kalmic married Levi.

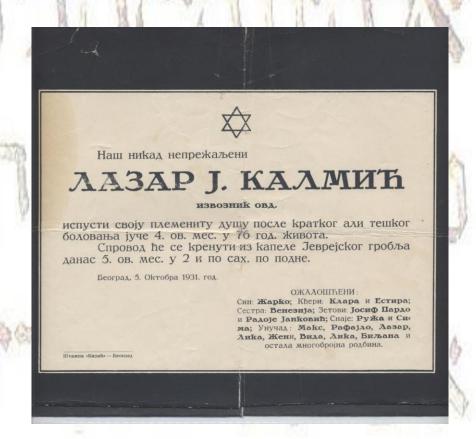
Back of photograph on the left.

Rejna Kalmic, mother of Venecija Levi, with her grand-daughters Sarina Levi Estira-Cika Levi. Death announcement of Rejna Kalmic

Death announcements of Venecija Levi's brothers.

Ма конисе за учисшиане рођених, пркиење Школ јевјеј великане храма у веограду Месшо гле је леше рођено: У веограду Голина, месец и лан до 2 3. маја 1871 ггд. Време кал се леше ролило, лину или ност иновен учиски иноги иновен; учиски иноги иновен; учиски иноги иновен; учиски иноги иновен; учиски иноги учиски и правитен; учиски и претимен; учиски и местио станопина и и и и и и и и и и и и и и и и и и		извод	
месшо гле је леше рођено: У веограду Голина, месец и лан рођена Време кал се леше родила, дину или ноду, аре или по- сле подне, пре или погле инодина Храм или место гле је дете кришто: 94 бета У вет принито: 94 бета Које је гете по рођено ма- шери (прио, др. шид.): Име и прешиме крума, негова радна и оданља јет. Је ли дете вомбрачно, је ли блинаци шал.: Је ли дете за правичку УПРАВЕ Црка, имол. јецо општрије Пред Селачку УПРАВЕ Црка, имол. јецо општрије Пред Селачку УПРАВЕ Црка, имол. јецо општрије		" Man Jeher Bumher	re
месшо гле је леше рођено: Голина, месец и лан рођено Време кал се ете родила, дину или ногу, пре или по- сле подне, пре или погле инотого, пре или погле година, месец и лан каза је деше принисто: 94 бето 90. и аза 1871 Име и прешме грана и место столовено оди и машере: Које је леше по рођеној ма- шери (прио, др. ини.): Име и прешме крешного. Које је леше по рођеној ма- шери (прио, др. ини.): Име и прешме крешного. Које је леше по рођеној ма- шери (прио, др. ини.): Име и прешме крешного. Које је леше по рођеној ма- шери (прио, др. ини.): Име и прешме крешного. Које је леше по рођеној ма- шери (прио, др. ини.): Име и прешме крешного. Које је леше по рођеној ма- шери (прио, др. ини.): Име и прешме крешного. Које је леше по рођеној казешного. Које је леше покрочно, је ли даннац ина.: Је ли леше покрочно, је ли даннац ина.: Те ли леше покрочно, је ли даннац ина.: Те ли леше рођено с казешно шелесним нелосшаницима: Пре десе одника утраве Пре десе одника одника и преме	Из књиге за уписивање ро	ођених, ирквето осојем ј	-
Брем как се пете ролило, верения водения водения водения по се поли предоста водения по се поли предоста водения по се полине принительного добот водения по се полине принительного добот водения предоставляющими и может принительного добот водения принительного выполняющими принительного добот водения принительного добот водения принительного добот водения добот	храма	4 000/2011	7
Време кал се лете родило, дину или по- сле подому или носку, ще или по- сле подому или носку, ще или по- сле подому или носку и и и и и и и и и и и и и и и и и и и	Месшо где је деше рођено:	y Georpagy	-
жину или ноду, пре или по- сле подне, пре или по- подне, пре или после понова; Храм или место гле је дене принисто: 9 е е е Име и прешме, разна и место или обле Вилуга (Вепедуа) фел Име и прешме, разна и место илипошна ощи и мисто и место и прешме, разна и место и место и прешме, разна и место и мисто и прешме, разна и место и мисто и прешме које је дене по рођену ма- тери (прпо, др. ини.): Име и прешме сенитеника, који је дене крстио: Име и прешме кума, мегода разна и одигле је: је ли дене карочо, је ли одинаци шта.: је ли дене карочо, је ли одинаци шта.: је ли дене карочо, је ли одинаци шта.: ТРЕДСЕДНИК УПРАВЕ Црка, изкол, јепр општрије има вугочуваје од потитрије има вогочуваје од потитрије има вугочуваје од	Година, месец и дан рођења	23. maja 1875 mg.	
при дене времено де до во до верено до верено до верено дене времено де до ве дене времено де дене дене дене дене дене дене ден	дању или ноку, пре или по- сле подне, пре или после	~. ~	
име и премяме, разтьо у даков вл. Какти у масшо станована оща и минере: Које је лете по робену ма- тери (прпо, пр. ипп.): Име и премяме спешненика, који је дете кретно: Име и премяме спешненика, који је дете кретно: Име и премяме крума, мегода разтов (. Адава а разто и одине је: је ли дете каротно, је ли одина је ли одина и одина је да одина од одина је да одина од	Храм или место где је дете к ришено: 94 виса	Cur. Cunarra	
име и премме, разма устанизму вын зрега мисси распра дел выправа и место становным ощи и минере. Које је лете по рођену матри (прио, пр. ина): Име и премме светиненика, који је лете кретио: Име и премме кретио: Име и премме кретио: Неме и премме кретио: Неме и премме кретио: је ли дете въобрачно, је ли облинаци шал: је ли дете въобрачно, је ли облинаци шал: у Сео граду месец распраја дан 29 година 1922 Председник управе премежа прем	Година, месец и дан кад је деше криниено; де вы		
Које је лете по рођену ма- тери (ирпо, пр. ишл.): Вме и презиме свештеника, који је лете крешно: Нме и презиме кума, негопа раднем и одагле је: Је ли дете повроено, је ли блинац итл.: Је ли дете рођено с кактим шелесним недостатирима: у Сео граду месец загизаја дон 29 година 1922 ПРЕДСЕДИНИК УПРАВЕ Цркв. школ. јевр општрије чивего 22. јилиза в уганизану шин загак коману у		Bunyra (Beneguja) sen	-
тери (прпо, пр. ишл.): Име и презиме свештеника, који је лете кресто: Нме и презиме кума, негопа раднем и презиме кума, негопа раднем и одиле је: Је ли дете пофорено, је ли одиле је: Је ли дете рођено с кактим шелесним недостатим мисте у презима и одиле је: Је ли дете рођено с кактим шелесним недостатим и презима у презима у презима у презима у презима у презима у презима и пре	и место становања оца	Jarob Er Karner namm Pejna	
Ные и прешие кума, негода разны и одисле је: Је ли деше вановречо, је ли блинац шал: Је ли деше вановречо с кижим шелесним недосинанизми у Велгаду месец заглубара дан 29 година 1922 ПРЕДСЕДНИК УГГРАВЕ Црка, пикол. је пр општрије чине 22. Пакан в устанизму шин дреж, киману је информација је предосе дана и преме			
разны и одина је: је ли деше ранорочо, је ли блинац шал: је ли деше рофено с кактим шелесним недостантими у Велгаду месец заглубара дон 29 година 1922 ПРЕДСЕДНИК УГГРАВЕ Црка, пикол јевр општувар чине 22. Пакал в устанизану шин загла, можену податувар дон обучану пред податувар.	Име и презиме свештеника, који је дете крстио:	Jarob C. Agana	
даннац имя. је ли дете рођено с настим шелесним недостатирма: у Сеограду месец загијеја дан 29 година 922 ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ Цркв. школ. јевр општрије чивен 22. јилиза о устанизану шки загол. коману од 150 година јил. безана за предостаније од 150 година.	Име и презиме кума, његова радња и одакле је:	~~~	
у Сеорану месен защија дан 29 година 1922 ПРЕДСЕДИНИК УПРАВЕ Црка школ јевр општуве чиве 22. Паказ в устанизаци вин заках компану од 100 год предостава пред пред пред пред пред пред пред пред	је ли дете ванбрачно, је ли близнац ишл.:	~~	
ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ Цркв. школ. јевр општуве Дов. школ. јевр општуве чава 2. дана з устаналну шки држа колону и држа јеб топ прејује се сама за станара, одо скупата да штан	је ли деше рођено с каквим шелесним нелосшашнима:		
За Середа од Цркв. школ. јевр општвије Остиг фили до установни при драга. комојај од 120 година до отканара о	v Euragy	месец заизаца дан 29 година 1922	
Vanes 22, Aurora o personancio) muse aprox. examini del propo in transposito e canon si utrananzo, colo de parte da inham mon decisione propositi del propositi per del propositi per consensa su utrananzo, colo de parte da inham	3ª centralias	Цркв. школ. јевр општине	
William of the Control of the Control of the Control of the Control of Contro	Mannon 22, Santons o yeramundelky minux a	арили, компадар, из должно вест типу съредую се изми за штакпара, соји се твати да ш	
	Цели изхаду 30 пара дин.	Станова Стримание Штанпорије Краљевине Срба, Жинта и Слов	- ando

Excerpt of Venecija Kalmic's birth certificate, clergyman Jakov Adanja can be found on the clergy group picture, 1875-1924. in the old synagogue in Belgrade.

Venecija Kalmic,1895, Belgrade

Wedding photograph of Venecija Kalmic and Elijas Levi in Belgrade, 1895.

	храма З	Geograpy
Име, презиме и	младожење	Erijay Monea Nebu
радња	невесте	Nea Jarob & Kanne
Име, презиме	младожење	Moma Nebu
и радња родитеља	певесте	Jasrob Ennes Farme
Година, месец и	жладожење	23 Уалеуара 1870
дан. рођења	непосте	23 Aleja 1845
	млидожење	бенрад
Место рођења	невесте	cocpug
Место становања	младожење	
	невесте	
У који брак ступа	младожење	Wohn
3 koja opas crymi	невеста	-ye on
Храма или места, где је венчање сврппено		Omapa Cunarora
Година, месец и дан венчања		ii Jyna 1895 roquue
Име и презиме свештеника који је венчање свршио		Jarob Agarba
Име и презиме његова радња и		~ -
y Econ	nagy	месец Уализара дан 29 година 1922
6701	84	THE PARTY VINCE

Excerpt of marriage certificate of Elijas and Venecija, issued in old synagogue in 1895 by Jakov Adanja, found in clergy group picture, 1875-1924.

Venecija (middle) with daughter Lenka (far right),1941, Belgrade.

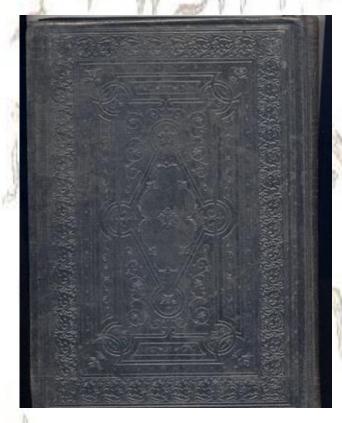
Venecija Levi, nee Kalmic 1875. in Dorcol, was taken to a concentration camp, an alleged old age hospital, in Belgrade in early spring 1942. From there, she was transported in the month of March by a gas wagon to Jajince, where she disappeared.

Post card from Elijas Levi to his wife Venecija written in Ladino using cyrillic letters.

hen weetings, rackyc, Naygee, ale in surge agrey chuler Month specielye gu mogy. To wie ash elle

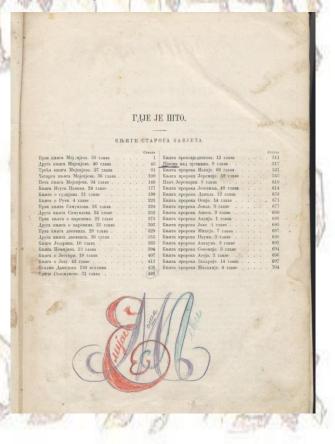
Elijas' bible.

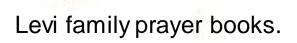
First page of bible.

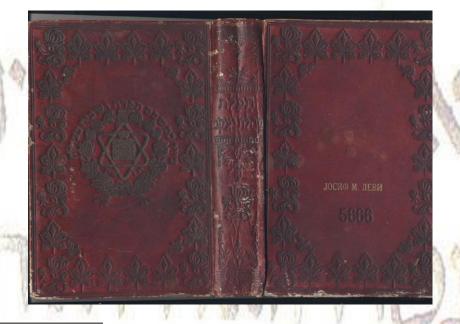

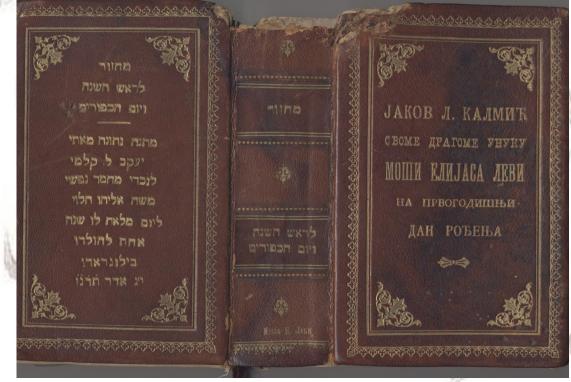
Page from bible with Elijas' monogram.

Although he described himself as a Serbian of Jewish faith, Elijas was a deeply devout Jew. He accepted the end of his life and the torment that beheld him and his family, like so many Jews did throughout the Holocaust, as God's will.

Mosa (Bubi) Levi was born in Belgrade, in 1896.

Elijas and Venecija's collection of telegrams and congratulatory cards for their first son Mose (Bubi) Levi's bar mitzvah.

ENOYE LE TELEGRAMME

A Mich 26 Frian

1900.

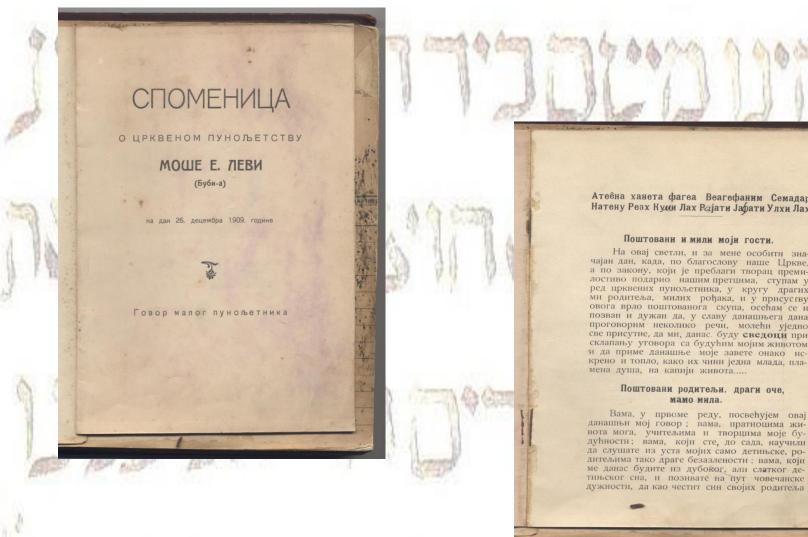
Chuyac M Melu

Georgian

Georgi

Two of many pages from the bar mitzvah memory book.

Атеена ханета фагеа Веагефаним Семадар Натену Реах Куми Лах Рајати Јафати Улхи Лах Поштовани и мили моји гости, На овај светли, и за мене особитн значајан дан, када, по благослову наше Цркве, а по закону, који је преблаги творац премилостиво подарио нашим претцима, ступам у ред црквених пунољетника, у кругу драгих ми родитеља, милих рођака, и у присуству овога врло поштованога скупа, осећам се и позван и дужан да, у славу данашњега дана проговорим неколико речи, молећи уједно све присутне, да ми, данас. буду сведоци при склапању уговора са будућим мојим животом и да приме данашње моје завете онако искрено и топло, како их чини једна млада, пламена душа, на капији живота..... Поштовани родитељи, драги оче, мамо мила. Вама, у првоме реду, посвећујем овај данашњи мој говор; вама, пратиоцима живота мога, учитељима и творцима моје бу-

Memory book containing Mosa (Bubi) Levi's bar mitzvah speech.

својега народа, и своје свете Цркве, поштеним радом, часношћу и марљивошћу, спремам себи и будућности својој, средства за светао, узорит и користан опстанак у друштву људском...

Ступајући у живот. ја најпре сусретам ваш драги лик, ваше погледе пуне радости, среће и захвалнсти Богу, што сте дочекали овај радостан дан, и видели плодан резултат свих ваших досадањих трудова, свега вашег пожртвовања. Ја сам, за сада још и сувише и мали и слаб да вам се на свему томе достојно одужим. Ваша родитељска душа то и не тражи од мене. За њу ће — у то сам потпуно уверен најслађа награда бити, ако се ја, у животу своме, и радом својим, будем показао достојан син својих родитеља. својега народа и своје свете цркве..

И за то је потребно да данас, пред овим поштованим скупом, од мене чујете, како мислим ићи кроз живот, ту долину плача и јада то искушење, кроз које душе, снажне вером у Бога и поштовањем према његовом прописима, имају да прођу, да би се вратиле Ономе, по чијој су вољи и дошле на овај свет.

Драги оче!

По обредима наше свете вере, теби је дужност да данас, полажући ми своју руку на главу, изговориш ове освећене речи: "Барух шепетарани меонеш зе", што значи "Благословен буди ти, који ме разрешаваш од ове одговорности". Тиме ми, као родитељ, дајеш свој свети, родитељски благослов, и упуства за овај тежак и дуги пут, који имам да прелазим сам. Ти, једини који познајеш моје навике, који си се даноноћно трудио да своје чедо одстраниш од свега што доноси зло; ти који знаш колико си ми много дао и у родитељској нези, и у спасоносним и мудрим саветима; ти једини знаш и колико ми још много треба, да бих се даље свесно кретаю у животу. Од тебе, од твоје родитељске милости, од твога богатог искуства, с молбом пуном наде, очекујем да ћеш ме помоћу Божјом и даље мудро упућивати у свему што је племенито, корисно и добро, и потпомоћи ме да истрајем у тешкој дужности својој. Главни циљ мога живота биће тежња, да постанем човек, онакав како га оцртавају закони наше свете вере, онакав каквога си ти оче мој, замишљао у своме духу, када си мислио о будућности свога сина, свога првенца!...

Па, па ко је то човек?. Није човек само онај, који носи обличје човеково. То је само оквир, у који, као слика, треба да уђе душа човечанска, светао и чист чевечански разум, поштено, болећиво, човечанско делање!... Човек је највиша, најузоритија творевина Створитеља света само тада, када се управља по светим и узвишеним законима божјим кроз цео свој живот: Рахум, Ханун, Ерех апајим. Мој идеал биће, да постанем Моралан, поштен, душеван, мирољубив, праведан и добар човек, а твој пример, и пример

Pages from the bar mitzvah speech.

драге ми маме, много ће ми припомоћи и да достигнем мој идеал. Нека ми цео овај уважени жуп буде сведок, да ће старање свега мог живота бити управљено на то, да постанем такав човек!

Друго, тако исто важно питање за моју будућност, то је средина у којој имам да се окрећем, и да се борим, држећи се увек, у првом реду, божанских прописа и наредаба наше свете цркве, а у другом, примера, које ми је пружио драги пример побожног, смерног и пуног рада живота вашег, драги ми родитељи. Да из основа познам свет, да га проучим, ја ћу морати да живим и радим у томе свету. У њему се мора наилазити и на пријатности и на горчине. Целога својега века, стараћу се да у томе свету будем корисна пчела, која доноси слатки мед, јер ради увек, ради часно и поштено, ради да заслади живот и себи и другима, ради да би до краја испунила дужност своју.

Унапред, дакле знам, да ће, у томе путу кроза свет, бити слатких часова, али ће бити и чемерних, као што је онај, кроз који сте прошли ви, драги родитељи, када је Промислу било угодно ди из нашег врта истргне два цвета, нашу милу сестрицу Ленкицу и драгог Монићка и да их пресели на небо!... И као што сте ви, драги моји родитељи, са побожном послушношћу према вољи божјој, примили храбро ти страшни ударци, и храбро наставили да идете путем дужности, тако ћу се свесрдно старати и ја, да мирно и покорно примам и милости и оштрине воље Божје, и да до краја истрајем на трновитој стази живота као послушан син наше свете Цркве. То је, најсветији завет, на данашњи свечан, а за сав овај поштовани скуп, радо-

Драги моји родитељи.

На данашњи дан, када срца ваша пливају по мору од радости, заборављајући на прошлост, на поднесене жртве и напоре, на претрпљене муке и страховања, ја, првенац ваш, обраћам се вама, драги тата, и мила мама, овим речима нашега великог учитеља, Премудрога Соломона: Атеёна ханета фагеа...

Дрво, које сте са великим трудом посадили, неговали и подизали, донело је плода, Зима је већ прошла. Најтежа страна ваше дужности прешла је. Идите сада даље са осталом мојом браћом и сестрама, и наставите са њима и даље пут племенитог и најузвишенијег пожртвовања и родитељске преданости. Мене оставите у слободи, да сам размахнем својим, тек пораслим крилима, да видим шта сам могу. Ату данима искушења и двоумице, ваш првенац, са безграничним поверењем, долетиће стаблу из кога је поникао, потражиће од њега савета и потпоре, као што ће у данима ваше "клонулости или тегоба, на први глас о томе, долетети својим старим родитељима, да их прихвати и помогне, сав срећан ако буде кадар да им терет олакша, да им

бол ублажи, да им, ма и најнезнатнијим делом, врати љубављу, оданошћу и синовљим поштовањем, бар један део, од силних добара, која су му они починили.....

То је на данашњи дан, најсветији завет моје душе, мога срца, и мога разума.....

Драги моји рођаци.

Дубоко заквалан на ващој свагда ми указиваној љубави и нежности, ја вам закваљујем и на динашњој ласкавој пажњи, као што сам дубоко заквалан и свим осталим гостима, који су дошли да поделе данашњу радостимје моју и моје породице. Свима вама овде искрено и од сриз азкваљујем, мољећи се Богу да вам подари сваку срећу и задовољство, и да и мени пружи прилику да вам се одужим искреним учешћем у оваквим радостима ваших породица каква је ово данас за мене и моје драге родитеље.

Допустите ми, да сада, на крају овога говора, одужим и један свети дуг пијетета. Теби, мила и света Вавачи (бабо) Рејна, теби венсирпни изворе најслађе милости мојета детињства, теби, пред овим уваженим и драгим скупом, упућујем осећаје најсветије захвалности аз твоју памениту и неисирпну доброту. Великоме Богу угодио је било, да у твој живот, клијуњен марљиним вршењем светих материиских дужности, унесе и пехар жучи, смрђу незаборављенога нам Монија. Тај страховити удар ти си побожно и храбро подиса,

као права кћи племена Аврамова, и сву милошту нежнога ти српа, сву доброту своје племените душе, пренела си на нас, дену деце твоје. Нека ти је за то вечна хвала и пред Богом и пред људима, и нека блати Бог опрости Монију његов грех, а теби, за остатак дана које ти је одредио, додели многе и велике радости, а кад пођеш горе, у лоно Аврамово, нека те обаспе својом највишом милошћу...

Нека ми је допуштено да на овај радостан, и за мене особито значајан дан, са побожним поштовањем и дубоком закванношћу, споменем и драга имена милих ми дедова: пок. Моше Ј. Левија и пок. Јакова Л. Калмића као и добре бабе пок. Естреје. Са побожним сећањем напомињем и онај цењени адиђар, драге нам тетке Ракиле, пок. доброг чика Менахема Руса...

А шта да кажем теби, драги и врли течо, теби, у нашој породици најтеже искушаном мученику, теби, добри течо, Букусе?...

Великоме Богу угодно је било да позове к себи, у своје вечно Царство, нашега племенитог, нежног, незаборављеног Морица; Тај удар све нас је тешко погодио, али тебе највише. Круна, која је красила твоје седе власи, пала је; сјајна звезда, која је китила материнске груди наше миле тегке Естере, зашла је за облаке. Попос и дика наше породице, наш Мориц. променио је овај привремени, грешни свет, за бољи, вечин, оставне све нас да за њим тужимо, док се опет не састанемо горе.

Pages from the bar mitzvah speech.

8

на небу. Таква је била воља Божја, а њој се нико противити не може.

Молећи све присутне да устајањем одаду поштовање сенима драгих нам покојника, и да заједно с нама узвикну: теи нафшам церура бицрор ахајим Блажени и вечни мир њиховим душама!... Ја падам на колена (клекне), дижем руке престолу великога Бога, и свом топлином душе своје молим му се: да нашим покојницима буде милостив, и да вама, и свима нама, пружи небеске утехе за неоцењиве наше губитке.

После одужења тога светога дуга према драгим нам сенима, дижем руке к Богу и молим му се:

Подари, о вечни и свемоћни Боже дуг, срећан и напредан живот, здравље и свако задовољство драгим ми родитељима!...

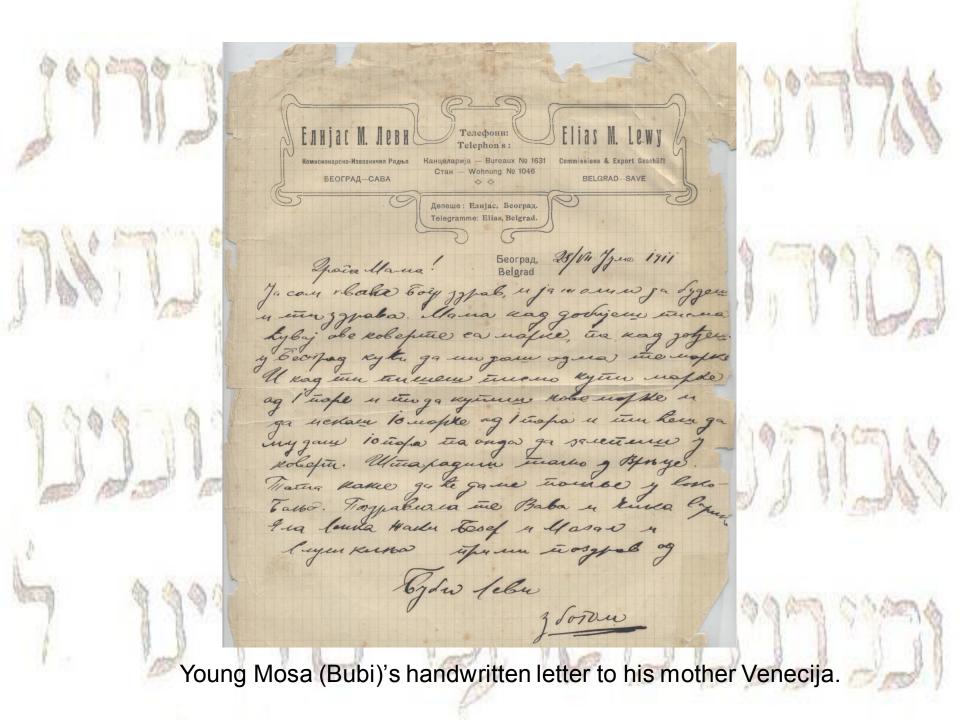
Браћи и сестрама мојим подари обилата блага своје велике милости!...

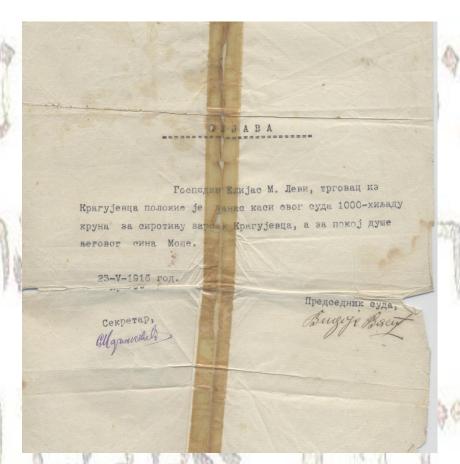
Рођацима мојим и целој фамилији дај сваку срећу и задовољство!...

Свима овде присутним, и свем нашем народу, подари снаге, да храбро, верно и предано иду путевима, које одређују твоји божански закони, да би се удостојили вечне милости!...

Амин!...

Charitable donation for the poor by Elijas, following the death of his son Mosa.

Monicko at the Belgrade Jewish cemetery in 1985, next to his brother Mosa (Bubi) Levi's tombstone, who tragically died at 23 in 1916.

Elijas and Venecija with their children: Mosa(Bubi), Estira(Cika), Sarina, Ela i Rejna (Lenka).

Elijas and Venecija's children: Estira(Cika), Sarina, Ela, Lenka, Jakov(Zak), Eliezer, Lazar(Tuca), and Mazal (Maca) in Belgrade in 1910.

Sarina Levi. In March of 1942 with her sister Bojka, she was obliged to register at Tasmajdan as a Jewish person, and to surrender personal belongings of value and the keys to her home, from where she was transported to Sajmiste, and all traces of her were lost.

Venecija with daughter Lenka (inset left picture - Monicko with Glorija and Bebica. Inset right picture -Elijas with sons Monicko and Mosa).

Estira (Cika) Levi

Cika with husband David Alkalaj

Avram (Acko) Alkalaj, son of Estira and David Alkalaj, taken with his mother to the Sajmiste concentration camp in 1942, from where all traces of both were lost.

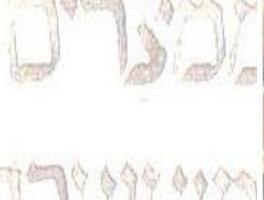
David Alkalaj. Upon the end of the war, he returned from military imprisonment to Belgrade and later moved to live in Israel.

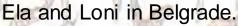

Cika and Acko Alkalaj, photograph – postcard. Cika had sent the postcard to her husband David Alkalaj during his military imprisonment. A few months later, Cika and Acko were taken to the concentration camp.

Ela Levi in Vienna in 1927. According to witnesses, upon receiving news, in 1942, that her entire family was taken to concentration camps, Ela, in an anguished outburst, spat and stomped on a picture of Hitler in downtown Belgrade, lamenting her family's fate. She was then immediately arrested and taken away, never to return.

Ela Levi (married Co Ceng) with daughter Glorija born in Vienna in 1933.

Bebica and Glorija in Belgrade in 1941.

Glorija Co Ceng in 1959 in Belgrade. She died in Pancevo in 2007.

Glorija (married) Gerstner with her son Bojan in Rakovici-Belgrade in 1964.

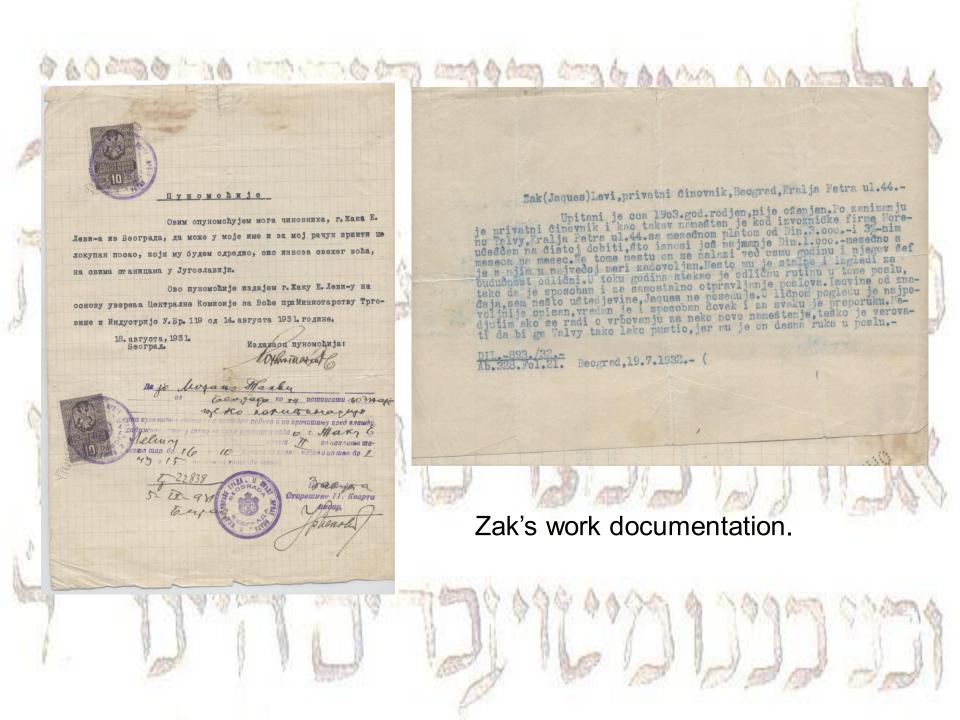

ИЗВОД На книге за уписиване рођених, прквето штопеке зеврејске, MAN Cow winne y beogragy 6eogsag 14. фебруар 1905. Време кал се леше ролило, дану или ноку, пре или ио-сле иодне, ире или после ионоки: Curapa Comarina 21. pegyap 1905 mg Janot (Hear) my Enegar M. Nebu Keteent Cam. Menomeg

Jakov (Zak) Levi. In 1942 he was taken as a Jew for a reprisal killing and shot in Belgrade in Topovske Supe.

Zak's birth certificate.

Estera Demajo Levi on her wedding day.
Children pictured:
Bebica, Loni and Venecija Mandil.

Estera with daughter Liza. Taken with her child in 1942 to the Sajmiste concentration camp, from which all traces of both were lost.

ИЗВОД Из книге за уписивање рођених, пркве Но Шкопока јеврејско рођења 26. сенинетора 1904. Време кал се деше родило, дању или ноћу, пре или по-сле иодне, пре или после поноћи: as orgne Cierapa Cunacora Eure + 9 (Mgoop) - my Qam, Manamog је ли лете рођено с каквил телесним недостатцима: RPEDCEDHHK YITPAM

Eliezer-Lazar Levi was taken with his parents Venecija and Elijas in 1942 in Belgrade, to an alleged old-age hospital from which they were transported by gas wagons to Jajince, from where traces of all were lost.

Lazar's birth certificate.

Lazar's work documentation. The beginning of hard times for Jews in Dorcol. (Referring to right hand document, showing Lazar's work pay being withheld for being Jewish.)

Rejna (Lenka) Levi and Jeuda-Biti Bisordi. Biti was taken for a reprisal killing and shot in 1942, in the concentration camp at Topovske Supe.

Fragment of Lenka and Biti's ketuba (wedding certificate), issued by the Bet Izrael synagogue in Belgrade on the 10th of April 1927.

Lenka and Biti with their children Leon (Loni) and Buena (Bebica). Lenka was taken with her children to the Sajmiste concentration camp in 1942, where traces of all were lost.

Bebica in the first row, first on the right hand side, at Purim in Dorcol in 1936.

Bebica

Belgrade, at Terazije in 1940.

and Bebica taking a stroll, in downtown Belgrade in 1941.

Venecija with Monicko, Lenka and Bebica at Kalemegdan Park in 1939.

Саграна конест УУ	
Tenyhu 6poj 0	извод "
На конож за ушисиване ре	your warens Ulkon Jebjej Business
*paso	y Ocempagy
Martin rair je anne polanic	y beograpy
Finance, eccus e ann polymen.	26 okurosja 1909
Downs that is deep persons, 2005 to see more, specific to the middle, age next total to member;	in organ
Span and micro the is not a	. Cia · Cunaina
Totales, more a not sea in never apparent. Specially are an and	
Neg arreis e eur	Mazan (Hawings) Her
Ner a spensor, paged a serve troosupe our w marine;	Enigae A Nebu
place to make up beginns woulded	quein
Has a spessor constranta, soja je aste aperica:	Juenn Neema
on A comme to the second bed-	
Se na gene sanforms, je sa fizec nas s v. A.:	
Je ne data polimia e nazma te- polimia especiationa:	
2 George ag	y men Centure on I mont 1922
3. ceaperfor	ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ Црав. шили јевр. општине
fre	Your guy
Canno M. Annes v prosessed services of the Co.	The Region Streamagnic Symanose Cytis, Spine & Lymans.

Mazal-Matilda (Maca) Levi's (married Mandil) birth certificate.

Fragment of Maca and Mosa's ketuba (wedding certificate), issued by Bet Izrael synagogue on the 14th of September 1936.

Mosa Mandil, Maca's husband with younger daughter in 1940.

The family lived in Pozarevac, from where Mosa was taken as a Jew for a reprisal killing and shot in 1942.

Venecija Mandil with sister.

Maca was taken from Pozarevac with her children, destined for a concentration camp in Belgrade in 1942.

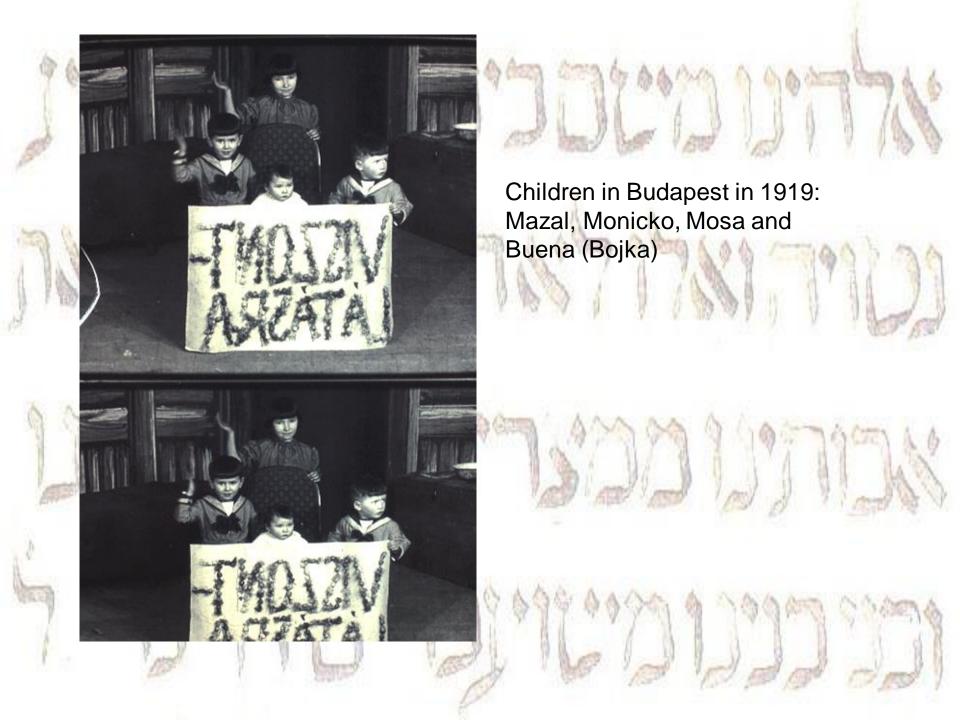
After the war, Monicko learned that Maca, during the transport to the concentration camp, threw herself with her children into the Morava river, and ended their lives.

Venecija Mandil

Elijas and Vencija's children: Mazal (Maca), Solomon (Monicko), Mosa, Buena (Bojka), Belgrade, 1924.

Monicko and Mosa Levi, unseparable brothers and students in Dorcol.

Monicko as a high school student in Dorcol. Pictured in the front row, amongst others are:

Bata Amar, Daca Kapon, Bata Levi and Simce Koen, later, after the war became long-time members of Baruh Brothers choir.

Mosa Levi. Born in Belgrade in 1915.

In occupied Belgrade, he was pursued as a communist, under the false name Milutin Despotovic, arrested as such, and taken to special police. He was tortured, uncovered as a Jew, then shot in Topovske Supe in 1942.

Poštovani druže Levi,

nažalost ništa neznam o Vašem bratu. Ni jedno ni drugo ime mi nije ostalo u sećanju i mislim da u toku borav- u logoru nisam bio u sobi sa njime.

Neznam koliko Vam je poznato, kakva je bila "tehnika" izdvajanja logoraša koji su odvodjeni na stratište. Pred svako streljanje vršena su mnoga premeštanja iz sobe u sobu da bi jedan do dva dana ranije oni koji su bili selekcionirani bili okupljeni u jednoj sobi. Tako je bilo i uoči 9. maja 1942. Obiňno su to bile sobe br 3,4, 12(zatvorenici Gestapo-a) i 13. Događjalo se da su uoči streljanja dovodjeni zatvorenici i direktno iz zatvora Spec. policije na Obilićevom vencu ili iz Djušine ulice, a i iz zatvora Gestapo-a. i nije isključeno da se tako dogodilo i sa Vašim bratom.

Razumem Vaše osećaje i nastojanja da saznate nešto više.

Pozdravlja Vas

Peter bracing

Response to a letter Monicko had written in his search for his disappeared brother, after the end of the war.

Written to someone being held at the same prison for that period of time.

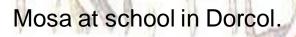

Mosa Levi's identification card.

Monicko prior to the war.

Monicko as a student at a commerce academy in Belgrade.

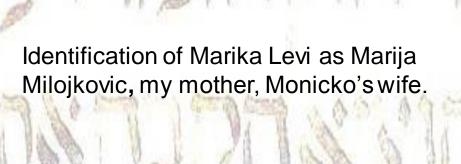

OSEBH OPIS IN PORLIC:	JIHYHH OTHC H BAHHMAHSE: - LIČNI OPIS I ZANIMANJE:	[Management	
Printe Organica Colores Consider Consider Colores Colo	OSEBNI OPIS IN POKLIC:	Day, mirror I god. 12 - 15 - 1912	
School Approa School Approa School Approach Sc	Bus OKALLAO	Politica (politica) Politi	
There is not as the same of th	Kin ypra	5 Crimer copy a School of Copy aliment Copy a School of Copy aliment Copy as School of Copy aliment Copy and	
Design to the property of the	me goman	Boramo a sor our Muny Kobut Presine i line oca Ottomo line oca princip	e
Deleta Deleta Finance quesce Carriero deleta Deleta Finance quesce Charles quesce Charles quesce Charles quesce Charles annotate Charles annotate Deleta quesce Quesce annotate Deleta que minimistra Deleta que minimistra Deleta que minimistra Deleta que minimistra Quesce annotate Deleta quesce Quesce annotate Quesce annotate Deleta quesce Quesce annotate Quesce annotate Deleta quesce Quesce annotate Deleta quesce Quesce annotate Quesce annotate	gree Balls	1 mer a americano de la companya de la companya maior la companya maior de la companya de la com	sub
Gares parkit: Caure, ao Santinista - Caure, ao Santinista - Singue des santinista - Singue d	Bridge Spring Spring Brades	Palate y wine Extensive Datin a instalmenten Datin w incomment	
Caccer, and Secretarian - Spore data sectionalists - Spore data sectionalis	Parket sacrific Parket sacrific Eligino sacrification Construction	a Industrial w match III v defit all proposition at a second of the seco	
	Cacopy, and Sanomarke - Sacopy, and Sanomarke -	II entigrant is Regione II entigrant is Done assesse so pay	36

Monicko's false identification.

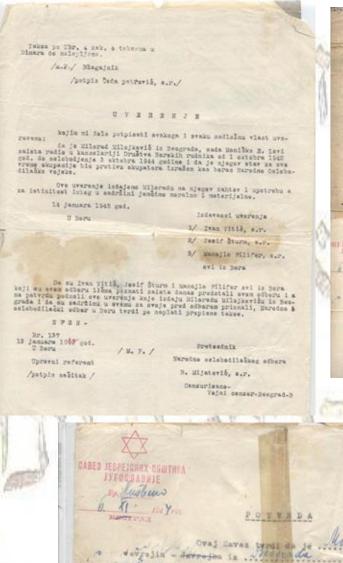
After the disappearance of his entire family, Monicko managed to leave Belgrade for Borski Rudnik, where with his false name lived and worked in constant fear to be uncovered as a Jewish person until the end of the war.

warrive pred okupatorezin wiestima pou ineson

Hole se viesti de inemovemos - imemovemos u sludeju

Pretpolnik

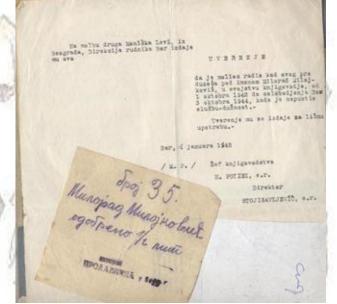
DEST PARTE - DECEMBER MARRIES

Misjkon

potrebe isidju u suaret.

Documents during and after the war.

The post-war generation. Monicko and Marika's children:

Venecija and Elijas (Bata) Levi.

Belgrade in 1950.

Monicko in 2001 in Montreal, where he died in august and was laid to rest in a Montreal Jewish cemetery, Kehal Izrael.

Tombstone

Buena (Bojka) Levi

Сирана књиге 109	
	ИЗВОД
Из књиге за уписивање ро храм а	уених, иркови Икол Jebpej Com
Место где је дете рођено:	
Година, месец и дви рођења:	y veorpagy
Време къд се дете родило, дању или ному, пре или после подие, пре или после повоћи:	are no que
Храм или место где је дете принтено: Фодили или	· Cen Frequen
Година, месен и дли кал је лете у	16. maja 1911
Име детета и пол:	Eyena (Eojana)
Име и презиме, радња и место становања ода и матере:	Enija H. Meber Reneguia
Које је дете по рођењу матери (прво, др. и т. д.):	Temporecuis.
Име и презние свештеника, који је дете крстио:	Ancun Mecura
Име и прозиме кума, његова рад- ња и одакле је:	4.
је ли дете валбрачно, је ли блиа- над и v. д.:	
је ли доте рођено с клквим те-	
Derpage	Mecay Cen un ear Jan S comma 1912
3 a cexpertises	ПРЕДСЕДНИК УПРАВЕ
Janan	Приз. пена јевр. општаве
павом 22. Заняна о установлены поеза доржу онај усрау ска помалу 50 пара дин.	польной от портобраний польной портобраний портобраний польной портобраний польной портобраний польной польно

Bojka Levi's birth certificate.
Clergyman Nisim Testa can be found on clergy group picture in Belgrade.

Monicko with his sister Bojka (right), at Avala in 1937.

Family outing at Kalamegdan Park: Sarina, Lenka, Bebica, Monicko and Bojka.

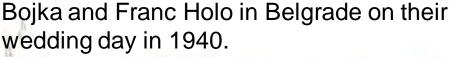
Bojka (Buena) Levi-Holo, 1940 in Belgrade.

In occupied Belgrade, Bojka was forced to register with her sister Sarina at Tasmajdan in Belgrade in 1942, from where they were transported to Sajmiste concentration camp, where all traces were lost.

Franc and Bojka Holo on their wedding day on the 17th of November, 1940 in 1940.

Franc Holo was arrested as a Jew and taken for a reprisal killing and shot in 1942 in Belgrade in the Topovske Supe concentration camp.

Bojka and Franc as they exit the synagogue on 19 Kosmajska street in Belgrade.

In the background: Lenka (top left) and Loni (top right).

Exit from synagogue after the wedding ceremony on 19 Kosmajska street in Belgrade on the 17th of September 1940.

Modine na doce Vencanja Bojane celle 17. II. 940 Becorned Skeniela le pri islasu is Bogamolje enog Vericarija, kada je Bojanin e

Casibas press Madenaca navoaniles arci put La Madence aros oftomos ums, hime "obasipajuci in bombonio

The back of picture on left. The description of the sephardic custom on the wedding day is of particular interest.

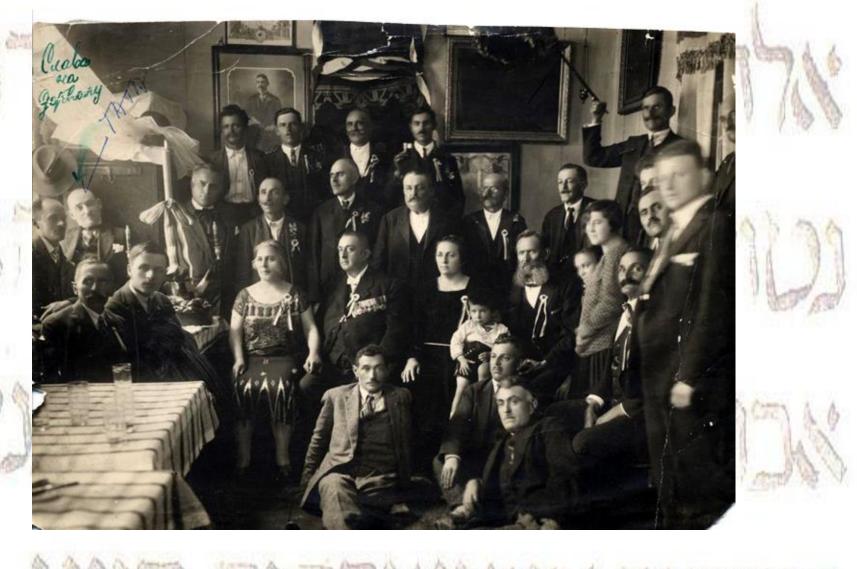
Elijas Levi in 1939 in Belgrade.

Elijas during Queen Consort Maria of Yugoslavia's visit.
In the front row: the Queen and her children.

Elijas in Budapest in 1922 at an embassy function.

Elijas with friends at Serbian Saint Day in Dorcol.

Elijas Levi in Belgrade in 1939.

Гласам за ова лица: ЗА УПРАВУ:

1. 25- Eyecut Unjag

- 2. Лазар Б. Абрамовић, трг.;
- 3. Рафаило М. Финц, адв.; 4. Соломон-Буки А. Коен, трг.;
- 5. Леон Б. Јосиф, трг.;
- 6. Абрам Д. Мандиловић, трг.;
- 7. Хајим I. Алмузлино, трг. агент; 8. Рубен І. Рубеновић, трг.;
- 9. Давид А. Алкалај, адв.; 10. Исак Д. Леви, банк. чиновник;
- 11. Самуило-Миле С. Демајо, адв.

ЗА ОДБОР:

- 1. Шемаја Демајо, адв.;
- 2. Іосиф І. Аруети, трг.;
- 3. Makc A. Демајо, трг. агент; 4. Др. Рафаило Маргулис, лекар;
- 5. Јаков С. Давичо, шеф одељења Држ. хип. банке;
- 6. Моша Н. Леви, трг.;
- 7. Арон А. Алкалај, гл. секр. Држ. хипот. банке;
- 8. Азриел А. Леви, трг.;
- 9. Моша Р. Амар, трг.;
- 10. Іаков И. Русо, банкар; 11. Леон де Леон, трг. агент;
- 12. Данило А. Каталан, посредник;
- 13. Сима Ј. Сасо, шеф каб. претс. Нар. скупштине;
- 14. Исак Л. Машијах, дир. Српско-Швајц. банке;
- 15. Соломон Л. Мошић, трг. агент;
- 16. Дабид А. Леби-Дале, чиновник; 17. Марсел А. Нахман, инжењер;
- 18. Леон М. Леби, трг.,
- 19. Арон Ј. Финци, трг., в внешка вт в вача
- 20. Абрам Е. Алкалај, трг. помоћник;
- 21. Лазар Д. Демајоробић, трг.;
- 22. Др. Јаша А. Алфандари, лекар;
- 23. Сабитај-Божа Р. Рафајловић, трг.;
- 24. Др. Нисим І. Каталан, лекар; 25. Пемаја Ј. Абрамовић, трг. путник

From Elijas' archives.

Brograd, July 1924.

Israilitische Kultusgemeinde

Ich beehre mich Sie hoff, zu verständigen, dass ich mit den Restauration in der Jakschitseva Ulica Nr 11 in

Von diesem Tage an bekommen Sie is meine

Restauration Küchengeschiere a. a. Die ganze Einrichtung meiner habe ich im Some der Anordnungen des Herrs Grandrabis Dr. Isak Afkalay angeschafft.

Die "Hischgacha" führt Herr KALMAN STERNBERG aus Arunyos, welchen Herm, als verlämlicher Schächter, der Herr Obberrabin Deutsch aus Subetica empfohlen u. acception; hat.

Restaurant ist also auf strong Orth. Busis autgeboot and vernöge ich die schessekhalte Speise der ritseller Küche zu bieten, die den hygjenischen Bedärfnissen der heutiger zeit vollkommen entsprechen.

Restaurant hier in Beograd beweinst die Die Wichtigkeit einer Thatsache, dass der Vrhoves Rabin Herr Dr. Isak Alkalay, die Sephardische Kuthangemeinde in Beograd and noch viele frommen Auden in S. H. S. diese Institution sowold natoriell wie moralisch unternitren.

Restauration ist vom Standpunkte der Die Gründung dieser boussen Judenthums eine grouse Errungenschaft und int deshalt die Pflicht eines jeden Jaden diesselbe in jede Weise zu anterstützen.

Restauration bietet in jeder Harricht das getrete Entgegenkommen und bildet ein Zentrum für alle frommen Juden, so dam ich im Vortenein Restauration in kurzeste Zeit grosse dessen ganz siecher bin dass diese Beliebbeit erfreuen wird.

Ich stelle daher die ergebenste Bitte sowohl an dass Hohe Rabinat als auch an die 1614. Geneinde, die beiliegende Plakate in Vorraum der Sinagogen auf einem leicht sichtbaren Platze zu affichieren und von dem Inhalt dieses Briefes den Gemeindemitgliedern girigst Kenntnin su geben.

In diese Erwartung beehre ich mich zu zeichnen mit

Hochschlong

NB. Es scheint judeslatis im interense der p. t. Gaste zu liegen, litem werter flanich mir inner eleige Tage bilber - nælrfish wenn er möglich - int, gell. anrakterligen, um die Bediening sufs Sorgläfigste vorbereiten zu können.

Scorpan, Jyna 1924 rox.

Част во је известити Вас, да сам своју, судом протоколисану респоратерску радњу "Уранија"ПОЭ "ПОЭМ постојећу у Januarhenoj улише бр. 11, на горњем боју, повово отворио и да је од Дам ј возбередовно и стално ставља љубитељими "КАШЕРкоста на расположену.

Све што је било потребио за снибленање ритукане жујие и вођење исте по про-Рабенита све вово вибимо, а за вођење исту учинио све, да своју браћу по вери, да и ому најпобожнију могу умерити, да ће, не само са укусном и добром крином. — припреммену строго по прописныя наше свете вере, — послужени бити, вей да бе и са чистом. брасы, вальном услугом и умеревом певом такође бити потлуво задовољени.

Од накое је възсвости и насушне погребе ове код вас у Престопици давво жедена верока установа, века служи овај најеклатичнији факт, игто се нана Црквено-Шковска Јеврејска Општина, наш Брхован Рабин — глания душе попечитељ маше свете вере — г. Др. Исак Алкалај и миригио угледни и побовон Јевреји у Краљенини вишли побуђени, да ту воју верску замисно за оснивањем код вис ресторан «ТРО «ТРО Драговољно и моралво и метеријално понкаку тако, да сам био у могућности брзо своју замисао и у дело

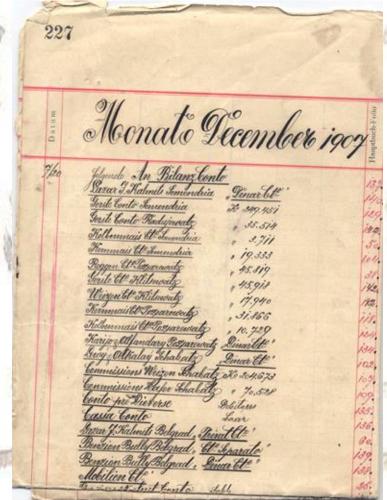
Та околност не сад и руководи да се на Вас драги брате по вери обратим молбом, да и Ви, са Више стране, као осведочени добар мојсијемац, такође помогнете да се овај основани и модерно уређени рестеран "ПОТЖ одржи тиме, што би и Ви вашим чецьки посенивањем опстанах и функцију истог учарстили.

Опате је помито, да је свики почетак токак, а почетак овог подузећа је,--- може се реки -- јода мисео теми, јер је створ саснем нови код нас.

Зато се и на Вас ариги госполние, атгоује, да Вашим чешћим посетама изволите приномови задатку истог да би и ин једном били увршћени у ред останих светских вароши где "КАШЕРКОСТ" на задоволство мојсијеваца и муслемана, не фали и да тако не будемо и даже кво досяд изложени подасмеху и критиковању изпих противника због нешвы "КАШЕРКОСТА" у Престопира.
Его, то се једно и пишта више, "Зос не труме дриги брате зо вери и у нади да ве те окај апол као добор Јоврејог и пра Момера. Дат ин је богокоги Вак се

HR. TO'N Pecupas be asserted the service office, secretarion, pysion Se stories a see bocadoses — and caso que bocadoses and present as on Octobra Section a Topic substance of the section of the substance of the section of th

Work documents for Elijas' kosher restaurant Uranija, in Belgrade.

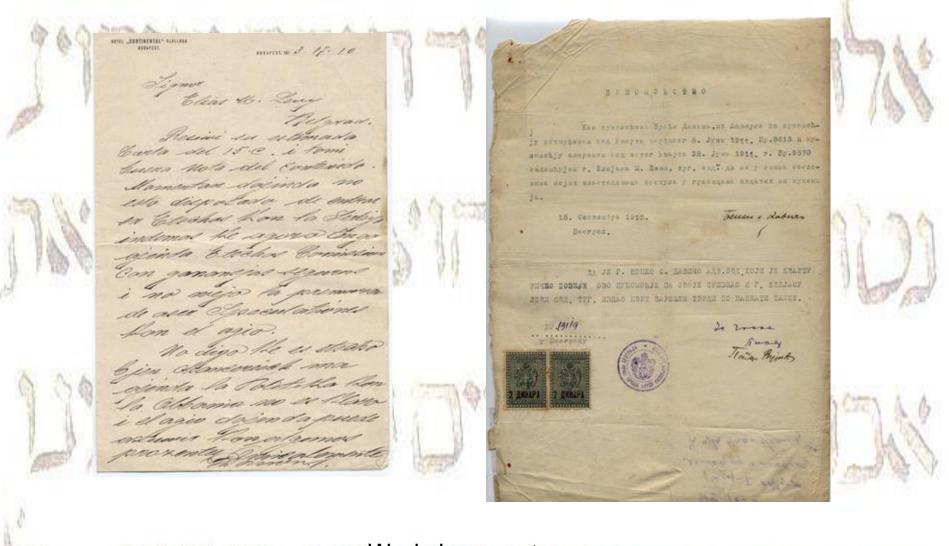

Work documents showing Elijas' handwriting.

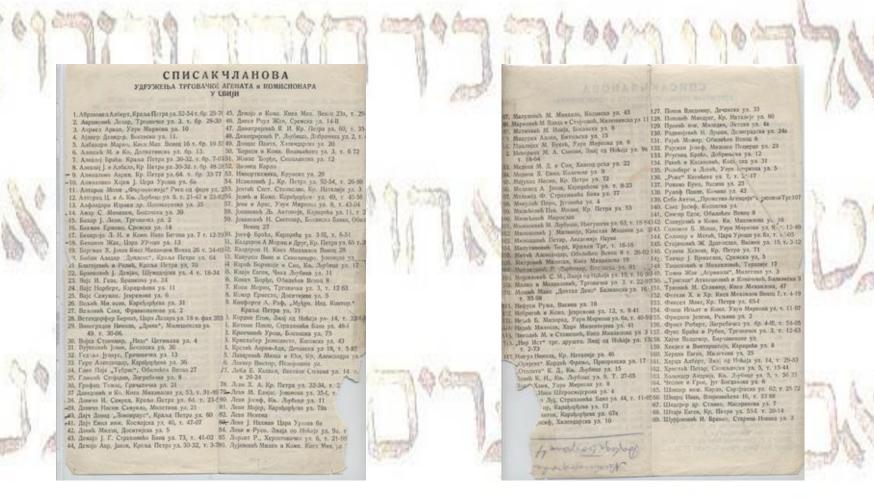

Elijas' work document.

Work documents.
Signed by attorney Benko Davico (right), husband of Streja Davico.

From Elijas Levi's archives.

Kalemegdan Park 1941. Tuca and Zak with their mother Venecija.

Venecija with friends, 1941 in Dorcol.

Davico family. Streja and Benko with children: Lujo, Arsen and Bosko.
Benko Davico worked as an attorney in Dorcol. He died in the Balkan War. (1912-1913)

Streja Davico, née Levi was the daughter of Avram Levi, Elijas Levi's older brother.

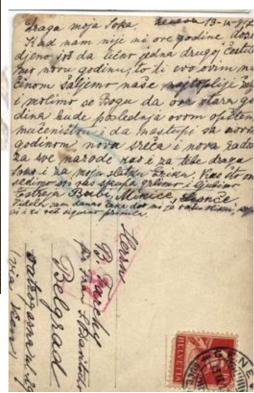

Benko Davico with his family.

Postcard-photograph, Streja Davico with her sons: Lujo, Arsen and Bosko

Back of postcard-photograph.

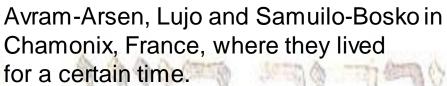

Postcard-photograph, Streja Davico with her sons in Geneva in 1917.

Back of postcard-photograph.

Lujo, Arsen and Bosko

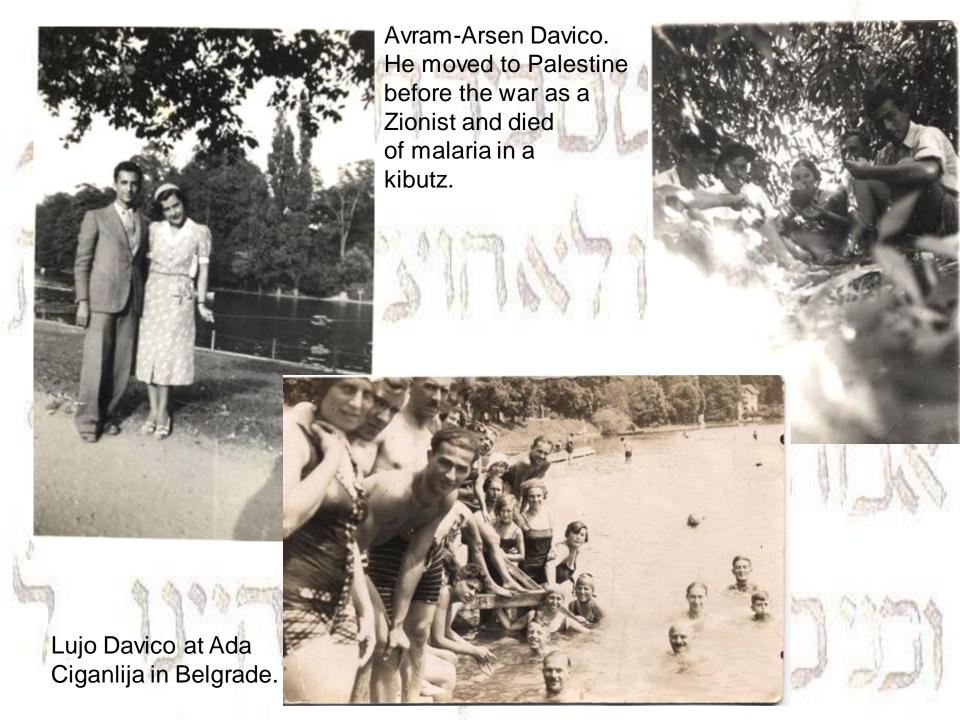
High school students in Dorcol.

Lujo Davico, worked in Belgrade as a ballet professor in music school (today the Stankovic music school).

He died in Montenegro in 1942, as part of a Partisan mission. Today, the ballet school of Belgrade, was named after him and a his name appears on a commemorative plaque in honor of professors that died during the war can be found in the Stankovic music school.

Samuilo-Bosko Davico (not pictured), Lujo's older brother was arrested as a Jew and taken for a reprisal killing and shot in Belgrade, in 1941.

Venecija Levi with her aunt Streja, Belgrade, 1950.

Streja Davico, Venecija Levi Breder, and Eli Breder, at a Purim celebration in 1973 in Belgrade.

in memoriam

Streja Davičo

Pokojna Streja Davičo potiče iz poznate jevrejske porodice koja je

Streja i Benko Davičo (stara fotografija iz knjige dr A. Pulida: »Los Españoles sin Patria«, Madrid, 1905.)

nog pokojnog muža bio je čuveni Hajim Davičo kome se knjaz Miloš često obraćao, a njen suprug je bio ugledni advokat Benko Davičo, dugogodišnji predsednik Srpsko-jevrejskog pevačkog društva i predsednik Jevrejske opštine u Beogradu. Boreći se kao oficir srpske vojske u balkanskom ratu poginuo je kod Krivolaka u borbi protiv Bugara 1913. godine. Poznata je njegova opomena upućena bugarskim osvajačima: «Zašto seješ na tudoj njivi.«

ostavila dubok trag u istoriji živo-

ta beogradskih Jevreja. Deda nje-

ješ na tudoj njivi.* Ostavši mlada udovica sa tri nejaka sina, Streja je hrabro preuzela njihovo podizanje i odgoj i stvorila od njih uzorne ljude. Najstariji sin Bosko, mašinski inženjer, ubijen je 28. jula 1941. go-dine u prvoj grupi od 100 talaca Jevreja. Drugi sin Arsen, pravnik, član napredne jevrejske organizaci--Hasomer Hacair-, otišao je 1933. godine u Palestinu i tamo je radio vilo tetke poslove: u Pales-tini je i umro od tifusa. Najstariji sin Lujo bio je poznati baletski umetnik. Završivši školovanje ba-leta 1930. u Parizu vratio se u zemlju i radio s mnogo zanosa ne samo kao baletski igrač nego i kao koreograf. Bio je veoma nap-redan, pa je u svoje koreografije na zaista plastičan način unosio elemente humora i kritike nazadnog društva. Poslednje godine pred drugi svetski rat bio je profesor u Muzičkoj školi »Stanković»: Tu je kao osnivač odseka za balet uneo mnogo korisnih novina u dotadašnju nastavu. Po nalogu Komunistič-ke partije otišao je 1942. godine u Crnu Goru i radio kao konobar u jednom italijanskom restoranu. Od bombe koju je stavio pod sto ita-lijanskih oficira poginuli su neki od njih, a on je uhvaćen i stre-ljan posle nekoliko dana mučenja. Čuvši to u Beogradu, Streja je otišla u Crnu Goru i u Nikšiću saznala o junaštvu i tragediji svoga sina. Dobita je njegovo poslednje

pismo pred smrt koje ju je duboko potreslo; ostala je u Crnoj Gori, priključila se partizanima i ostala tu sve do kraja rata, dajući tako svoj doprinos borbi jugoslovenskih naroda.

U jevrejskom radu, Streja je pre prvog svetskog rata bila jedan od osnivača dečjeg zabavišta; negovala je decu, plela haljinice, organizovala priredbe i pomagala siromašnima kako bi i oni osetili nešto sreće u životu. Bila je i aktivna članica Jevrejskog ženskog društva u Beogradu.

Mada slomljenog srca, Streja je u periodu posle drugog svetskog rata prisustvovala gotovo svim jevrejskim manifestacijama i priredbama i bila veoma aktivna u jevrejskom javnom radu. Veoma skromna, neobično je volela klasičnu muziku, pa je odlazila na koncerte govored: "Živim onako kako bi to moji sinovi želeli da su živi." Neobično mirna i pribrana do poslednjeg deba, u svojoj 94 godini imala je osmeh na licu punnežnosti i dobrote. Svi smo se divili kako ta sitna i krhka žena podnosi teret sudbine, a da se nikad ne žali.

Streja odlazi, a sa njom i jedna nit istorijske Jalije gde je njena porodica delovala kao prosvetni i kulturni učesnik i dala svoj doprinos životu Dorćola i Beograda. Kada su je na nekoliko dane pred smrt posetile članice beogradske Zenske sekcije u Domu *Lavoelav Švarc* u Zagrebu, ona je još uvek bila ono isto lice puno dostojanstva i mirnoće.

Beogradsko jevrejstvo će u svoje anale upisati zlatnim slovima ime Streje Davičo. Neka joj je večna slava i hvala!

Rafailo Blam

Sastanak aktivista

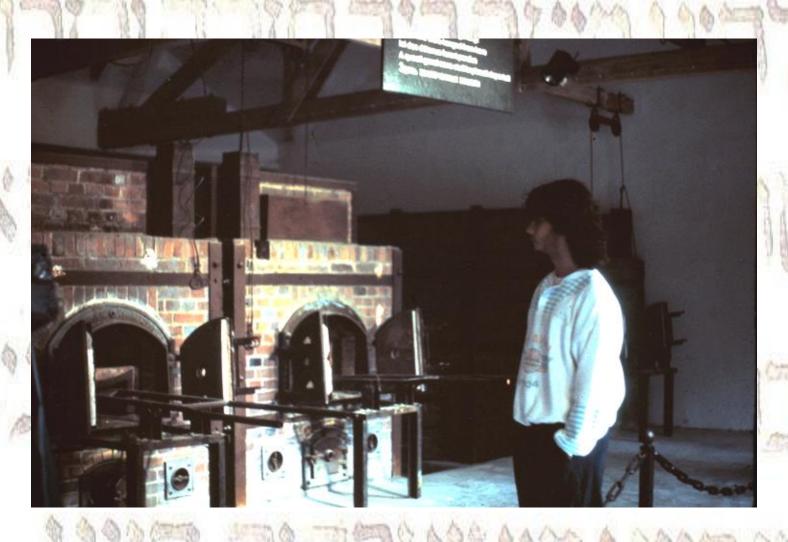
Sastanak ranijih aktivista Opštine i Saveza održan 13. juna poka-

31

A tribute visit to Dahau concentration camp, linked the remembrance of all Holocaust victims with the Levi family tragedy, which perished far from Dahau, yet in connected suffering and anguish that was equally merciless towards all Jewish people.

Breder family 1988 (Venecija not pictured).
Entrance to Dahau concentration camp through which the many victims of the Holocaust entered.

A look into a horrific past. Visit to the Dahau concentration camp, Eli Breder, son of Venecija Levi-Breder, great grandson of Elijas Levi, 1988.

Witness to the remnants of an atrocity, gas showers which were used in the killing of millions of Jews. Pictured: Eli Breder.

After the end of the war, the remains of the vctims from Belgrade's concentration camps were transported from mass graves into a shared grave at the Jewish cemetery in Belgrade, where they were interred and a monument was built. For my unfortunate, disappeared family, there will always remain questions whether they were laid to rest there. Like millions of other victims from the Holocaust, they simply disappeared without a trace.

In spite of the tremendous loss of life in the nightmare of the Holocaust, the Levi family was not entirely destroyed, and the descendents of Elijas and Venecija can now count four generations in the 21st century. On Ela and Monicko's side new generations carry on: Glorija, Venecija, Elijas, Bojan, Eli, Rebeka, Maja, Dina, Tahlia, Evan, Martina, Nikolina, Francesco, Olivia, Sarina, Penelope.

I am hopeful that these generations and those that will follow, will fulfill a happy and peaceful life, without any repetition of the atrocious times that we must never allow to occur again.

With the passage of time, the memory of previous generations can easily be grased, if there is no one to remember and relay them into the future. When people vanish in such an inconceivably cruel way, history must be honoured, remembered and documented. For a greater future for those that will follow, the knowledge of the past is not merely a collection of memories, but a life lesson. Human tragedies leave behind them evidence that create the opportunity to foresee where good ends and evil begins. If this is overlooked, the possibility for this malice to be repeated will always loom. The tragedy of the Levi family from Porcol, along with millions of murdered Jews, that went to their deaths solely because they were Jewish, is too harsh a lesson to be forgotten. If that is understood, only then can it be explained how these reprehensible circumstances came to be, and at once make sense of the absurdity of the Holocaust.

I would like to thank Raka Levi for his enthusiasm, his encouraging support and collaboration in the realization of this project, *My Family from Dorcol*.

I would like to thank Dina Levi (Elijas' great granddaughter) for her exceptional and devoted cooperation for the translations and preparation on the computer of the historic picture of the family Levi.

I would like to take this opportunity to extend a special thank you for the mutual efforts and contributions in the translations from Serbian to English, and French to the great grandchildren of Elijas and Venecija:

Eli Breder, Rebeka Breder, Maja Levi and Dina Levi.

Their wish is for the testimony of the disappeared family Levi become understandable and accessible to everyone interested, wherever they may be, while at the same time to learn more of the unfortunate fates of the victims of the Holocaust. Behind the six million names that perished, are people and children that were full of life that was unjustly shortened and erased. It is unforgivable to let evil thrive by forgetting and losing sight of the culprits. Sadly, there still exists those who claim that the Holocaust never occurred. Amongst other reasons, this is why it is imperative to revive, by documenting, those who are gone.

In addition, I wish to express in advance, my gratefulness for the progressive, creative and just part of humanity, anywhere in the world, that in the future it will find the power and the way to recognize and repress human malice at its beginnings, for it to never transform into an atrocious part of history.

My Family from Dorcol, is entirely protected under copyright law. It is strictly forbidden to change or modify any text or picture, in its entirety or partly by any means that addresses any material or documents in this project.